

VIETNAM
Blogger và
Nhà Bảo vệ Nhân quyền
NGUYỄN NGỌC NHƯ QUỲNH



Nhà Bảo vệ Nhân quyền Nguyễn Ngọc Như Quỳnh (Blogger Mẹ Năm) bị bắt vào ngày 10/10/2016 tại Nha Trang vì bị cáo buộc tội „tuyên truyền chống nhà nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam“. ¹ Sau đó công an đã lục soát nhà của bà và tịch thu mang đi máy tính, máy tính bảng, điện thoại cầm tay, ổ cứng, thẻ nhớ USB, máy ảnh, máy quay phim, máy thu âm và nhiều tài liệu. Theo thông tin chính thức thì bà hiện đang bị giam tại Trại tạm giam của công an tỉnh Khánh Hòa. Bà bị giam cách ly, nghĩa là không được tiếp xúc với luật sư và gia đình. Bà không được nhận Thánh Kinh dù theo đạo Công giáo. Nếu bị kết án, bà có thể bị tù từ 3 tới 12 năm.

Nhân chứng kể lại là Blogger Mẹ Năm bị bắt giữ vào ngày 10/10/2016 tại trại giam Sông Lô của thành phố Nha Trang, khi bà tới đó cùng với mẹ của một tù nhân chính trị. Bà mẹ này đã không được phép gặp mặt và tiếp tế thực phẩm cho con trai từ khi con trai bà bị bắt vào tháng 8 năm 2015 và ngay cả sau khi đã bị kết án tù vào tháng 8 năm 2016. Các cơ quan truyền thông của nhà nước loan tin là Blogger Mẹ Năm đã tải lên trang Facebook doạn video livestream phỏng vấn trực tuyến bà mẹ tại cổng trại giam. ² Sau đó Blogger Mẹ Năm bị công an bắt giữ, đưa về khám xét nhà rồi bắt giam.

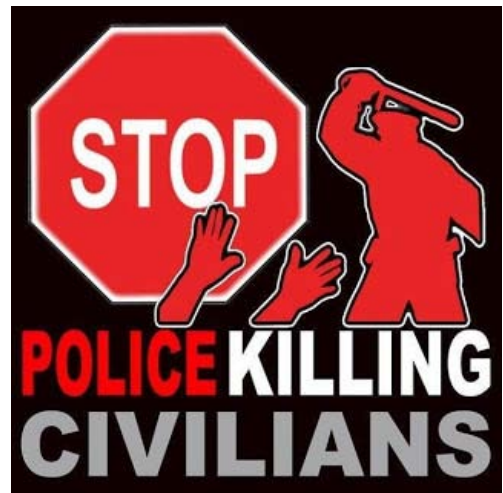
Bà Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, sinh năm 1979, là thành viên viên sáng lập của tổ chức *Mạng Lưới Blogger Việt Nam*. Bà thuộc một thế hệ chín chắn tư ởng thành sau chiến tranh,

quyết dùng blog và truyền thông xã hội trên mạng internet để lên tiếng phản đối về các vấn đề vi phạm nhân quyền, ô nhiễm môi trường, hành vi sai trái của chính phủ và bắt công xã hội dù có bị kiểm duyệt và đàn áp. Trong khoảng thời gian từ 2009 tới 2016, Blogger Mẹ Năm, người có 2 đứa con nhỏ, đã 17 lần bị bắt hay thẩm vấn, kể cả bị đánh đập. Bà là một nhà bảo vệ nhân quyền can trường được trọng nể và được nhiều tổ chức nhân quyền quốc tế vinh danh. Sau khi bà bị bắt, ông Zeid Ra'ad Al Hussein, Cao ủy trưởng Nhân quyền của Liên Hiệp Quốc đã lên tiếng đòi phải được trả tự do tức khắc cho bà. ³

Cáo buộc „tuyên truyền chống nhà nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam“

Truyền thông nhà nước đã được công an cung cấp thông tin về nguyên nhân bắt Blogger Mẹ Năm. Theo đó, cơ quan an ninh điều tra đã giám định 400 bài viết trên Facebook của bà Như Quỳnh và xác định các bài này có nội dung „*lợi dụng quyền tự do dân chủ, kích động nhân dân chống lại chính quyền, chống lại chế độ, gây phương hại đến an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội*“. Cũng theo truyền thông nhà nước, các bài viết của bà Như Quỳnh đã „*đưa ra cái nhìn bi quan một chiều, gây hoang mang lo lắng, làm ảnh hưởng đến lòng tin của nhân dân*“ (vào chính quyền). Một thí dụ được nêu ra là bản báo cáo „*Stop Police Killing Civilians*“ (Chấm dứt tình trạng công an giết thương dân, SPKC) ⁴ mà công an cho rằng do bà viết. Tập hồ sơ được công

bố vào năm 2014 này có một phần dẫn nhập tóm tắt về Công ước chống Tra tấn của Liên Hiệp Quốc và nêu lên trường hợp của 31 người bị thiệt mạng trong các đồn công an. Các thông tin này hoàn toàn được thu thập từ các nguồn truyền thông nhà nước và đăng kèm với các đường dẫn internet. Cần biết rằng cũng trong năm 2014, chính Bộ Công an báo cáo với Ủy ban Thường vụ Quốc hội Việt Nam rằng đã có 226 người bị chết trong các đồn công an trong khoảng thời gian từ 2012 tới 2014. ⁵ Tuy vậy, công an vẫn cho rằng bản báo cáo SPKC đã khiến „*người đọc hiểu sai bản chất vấn đề, hiểu sai về bản chất tốt đẹp của lực lượng công an nhân dân, gây xâm hại đến mối quan hệ giữa nhân dân và lực lượng công an*.“ ⁶ Công an đã dùng lý lẽ này và những lý lẽ tương tự để qui tội Blogger Mẹ Năm.



Trọng tâm bảo vệ nhân quyền

Blogger Mẹ Nấm nổi tiếng qua những hoạt động tạo được sự chú ý của công luận cho vấn đề nhân quyền. Điển hình là vào tháng 5 năm 2013, bà đã phân phát bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền ở Nha Trang và thả lên trời bong bóng xanh với hàng chữ *Our human rights needed to be protected* (Nhân quyền của chúng ta cần được bảo vệ). Vào tháng 7 năm 2013 bà m ở chiến dịch chống lại điều 258 của Bộ luật Hình sự Việt Nam. Điều luật này qui định xử phạt việc „lợi dụng quyền tự do dân chủ“ và đã được dùng để bịt miệng các nhà bất đồng chính kiến ở Việt Nam. Vào tháng 12 năm 2013 bà quảng bá cho công chúng biết rằng Việt Nam mới vừa ký Công ước Chống Tra tấn của Liên Hiệp Quốc. Đầu năm 2014 bà chủ trương thiết lập các điểm tụ *Cà Phê Nhân Quyền* để các bạn trẻ gặp nhau và thảo luận về quyền tự do đi lại, tự do xuất cảnh và cấm tra tấn. Năm 2015 bà bắt đầu chiến dịch *We are One* (Chúng ta là Một) để biểu dương sự thống nhất trong công cuộc đấu tranh cho nhân quyền. Vào tháng 12 năm 2015 bà tham gia chiến dịch *Human Rights Challenge* (Gợi ý Nhân Quyền) do Tòa Đại sứ Đức ở Hà Nội tổ chức. Bà mang tấm bảng với hàng chữ „*Tôi ủng hộ nhân quyền, bởi vì: Nếu không có nhân quyền thì không có tự do và dân chủ*“ đứng trước chợ Nha Trang. Nhờ nói tiếng Anh trôi chảy, nên bà đã cung cấp nhiều tường trình quý báu cho Liên Hiệp Quốc, các tòa đại sứ nước ngoài và các tổ chức nhân quyền.

Để vinh danh những hoạt động nhân quyền bà, tổ chức Human Rights Watch trao giải „Hellman-Hammet Award“ cho bà vào năm 2010⁷ và tổ chức Civil Rights Defenders ở Thụy Điển trao cho bà giải „Civil Rights Defender of the Year Award“ (Người Bảo vệ Dân quyền của Năm 2015)⁸. Tuy nhiên bà đã không được phép xuất cảnh để nhận các giải thưởng trên.

Trọng tâm bảo vệ môi trường

Vì có con nhỏ còn trong tuổi học trò nên Blogger Mẹ Nấm đã có nhận thức rất sớm về vấn đề ô nhiễm môi trường, một vấn đề mà trước đó ít được lưu tâm ở Việt Nam (Hình bên chụp hai con của Mẹ Nấm trong một cuộc biểu tình chống cá chết vào năm 2016). Vào tháng 7 năm 2009 bà cho in và phân phát những áo thun với hàng chữ „No bauxite“ để phản đối việc nhà nước cấp giấy phép cho một công ty Trung Quốc khai thác Bô Xít ở Cao nguyên Trung phần mặc dù bị dân chúng phản đối. Do đó bà đã bị giam giữ 10 ngày vì tội „lợi dụng quyền tự do dân chủ“ (điều 258



BLHS) và sau đó bị áp lực phải thôi việc ở một công ty du lịch nhà nước. Năm 2016 bà là một trong số người đi tiên phong trong chiến dịch lan rộng trên cả nước để phản đối thảm họa môi trường do chất thải công nghiệp gây ra và làm một số lượng khổng lồ cá bị nhiễm độc chết ở vùng duyên hải. Rất nhiều dân chài đã vì thế mà bị tước mất nguồn sống. Bà chỉ trích thỏa thuận mờ ám và vội vã của chính phủ với công ty Formosa của Đài Loan-Trung Quốc trước khi cho tìm hiểu cận kề nguyên nhân vì sao cá chết.

VETO! kêu gọi chính phủ Việt Nam:

- trả tự do ngay lập tức và vô điều kiện cho Nhà Bảo vệ Nhân quyền Nguyễn Ngọc Như Quỳnh;
- chấm dứt tình trạng giam cách ly đối với Nguyễn Ngọc Như Quỳnh;
- hủy bỏ điều 88 BLHS về „tuyên truyền chống nhà nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam“;
- tôn trọng những cam kết đối với Công ước Quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị và tôn trọng quyền tự do ngôn luận;
- bảo vệ cho những Nhà Bảo vệ nhân quyền khi họ bị tấn công đe dọa sức khỏe và mạng sống.

¹ „Khởi tố, bắt tạm giam blogger Nguyễn Ngọc Như Quỳnh“, báo Khánh Hòa, 10/10/2016, <http://m.baokhanhhoa.com.vn/phap-luat/201610/co-quan-an-ninh-dieu-tra-cong-an-tinh-khanh-hoa-khoi-to-bat-tam-giam-blogger-nguyen-ngoc-nhu-quynh-2454671/index.htm>

² „Tuyên truyền chống Nhà nước, blogger Nguyễn Ngọc Như Quỳnh bị bắt“, báo Tiền Phong, 10/10/2016, <http://www.tienphong.vn/phap-luat/tuyen-truyen-chong-nha-nuoc-blogger-nguyen-ngoc-nhu-quynh-bi-bat-1060602.tpo>

³ „Cao ủy trưởng Nhân quyền của LHQ kêu gọi Việt Nam ngưng đàn áp các blogger và người bảo vệ nhân quyền“, OHCHR, 14/10/2016: <http://ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20679&LangID=E>

⁴ „Báo cáo „Stop Police Killing Civilians“, Mạng lưới Blogger Việt Nam, 21/4/2016: <http://mangluoblogger.blogspot.de/2014/04/tap-tai-lieu-ve-tinh-trang-cong-dan.html>

⁵ „Ba năm có tới 226 người chết trong trại tạm giam, tạm giữ“, báo Thanh Niên, 19/3/2015: <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/ba-nam-co-toi-226-nguoi-chet-trong-trai-tam-giam-tam-giu-542959.htm>

⁶ „Blogger Việt Nam bị bắt vì tuyên truyền chống nhà nước“, Tuổi Trẻ News, 11.10.2016: <http://news.com.vn/life-and-laws/criminal/279796-vietnamese-blogger-arrested-for-anti-state-propaganda.html>

⁷ „Cấm đoán, kiểm duyệt, sách nhiễu và bỏ tù – Giải thưởng Hellman/Hammett Grants vinh danh 42 cây viết vì đã can đảm đối mặt với truy bức chính trị“, Human Rights Watch, 4/8/2010: <https://www.hrw.org/news/2010/08/04/banned-censored-harassed-and-jailed>

⁸ „Nhà Dân quyền của Năm Year 2015 – Nguyễn Ngọc Như Quỳnh“, Civil Rights Defenders, 10/4/2015: <https://www.civilrightsdefenders.org/uncategorized/civil-rights-defender-of-the-year-award-goes-to-ms-nguyen-ngoc-nhu-quynh/>